

FEBRUAR 2021 **LEDINEK**

Ledinek **Novičnik**

8. INTERNO GLASILO | POSEBNA IZDAJA | POKLON ŠEFU

Objet s smreko,
zlit z božansko
naravo.

Ni bitja, ki bi v nič razpadlo!
 Kar večno je, je v vseh ostalo, saj osrečuje nas njih bit!
 In bit je večna: v njej so sile, zaklade večne so ohranile,
 ki zdaj veselja so nakit.

GOETHE

Poklon Šefu

Vedno z nami, v naših srcih

Moj oče je bil velik človek. Vedel je, kaj v življenju hoče. Že kot zelo mlad se je začel ukvarjati s stroji v domačem sodarstvu. Želel je zgraditi tovarno strojev. Najprej je ustanovil obrt na Pajkovi ulici v Mariboru. Ni se hotel vključiti v tedaj obstoječe strukture.

Vedel je, da lahko naredi mnogo več.

S svojim vajencem Štefanom sta se v 70. letih peljala v Hoče, pokazal mu je prostor na začetku Hoč in rekel: »Štef, tu bo stala naša prva fabrika.«

Bil je jasnoviden, v 80. je vedel, da prihajajo spremembe in ustanovil je prvo

privatno podjetje v Jugoslaviji.

Vizija, ki jo je imel, je bila odlična. Naredil je nemogoče. Bil je trmast, sledil je svojim ciljem.

Imel je dve družini: prva smo bili mi, člani družine, druga je bila »firma« s sodelavci. Nad obema je skrbno bdel. Bili sta njegovi in nihče ju ni mogel ogroziti. Sodelavci ste mu rekli »šef« ali »ata«. Bil je naš učitelj. Čuval nas je. V letih krize je zastavil vse kar je imel, tudi svoje dobro ime. S tem je rešil firmo.

Globoko spoštujemo njega, njegovo delo in njegovo vizijo.

Mi bomo to delo nadaljevali in nadgrajevali in firmo Ledinek naredili še močnejšo in njemu v ponos.

Pri tem računam na vašo stoddotno podporo in predanost temu cilju.

Oče je želel, da firma ostane enotna in da jo prevzamemo tisti, ki jo bomo uspešno vodili v prihodnje.

Hvala mu in slava mu in naj počiva v miru.

GREGOR LEDINEK,
 direktor

»Delaj to v kar verjameš in verjemi v to, kar počneš – vse drugo je tratenje časa in energije.«

Stemi besedami sem nagovorila in povabila na oder našega Šefa, ob njegovi 80-letnici.

Ni bilo enostavno najti besed, ki se ne bi ponavljale in s katerimi bi kar najbolje zajela njegov življenjski moto. Kot nam je sam ob številnih priložnostih, v živo na firmi, ali v intervjujih za medije venomer pripovedoval, je od malega ustvarjal, raziskoval in si znova in znova, čisto po športno, zastavljal nove cilje. Nedvomno je delal le to v kar je verjel in verjel je v svoje delo. Na ta način je premikal meje nemogočega in se upal podati v neznane razmere ter tvegati. Hkrati je zmeraj ostajal na realnih tleh, tako blizu nas, sredi dogajanja, pa naj so bili časi težki ali zmagoslavni.

Stvari ni prepuščal naključju, pa vendar je zaupal, nikoli ni deloval oblastno, potreboval pa je poveljevanje, »komando«, izraz, ki ga je sam pogosto uporabljal, zato, da je deloval in vodil, kot je verjel, da je potrebno in da je poskrbel za svoje ljudi. Pa ne samo dve leti, ali pet, temveč dobrih petdeset let. In vseskozi z enim pretanjenim smislom za humor ter z določeno mero improvizacije, ki ju je vtikal v svoje izvirne primerjave, izjave,

delo, s čimer je svoj bistri um in logično razmišljanje, ki ga je vodilo v pragmatične rešitve, naredil za tako preproste.

Dana mu je bila neverjetna telesna, duševna in duhovna moč, ki jo je množil in delil v širše dobro. V intervjuju, ki sva ga imela skupaj za Radijsko delavnico znancev Radia Maribor, je na vprašanje voditelja Toneta Petelinška, kako razmišlja o dobičku, dejal:

»Ustvarimo pogoje za razcvet malih in srednjih podjetij na osnovi familijarne organizacije, ker familija je pripravljena več dati, kot vzame iz firme«. Voditelj Petelinšek je v tem prepoznal »model srčnosti, tisto nekaj, kar bo reševalo prihodnjo ekonomijo tega sveta?«

»Sigurno,« je odvrnil Pavel Ledinek, »v familijarnih firmah se ustvari tudi med ostalimi zaposlenimi en familijarni odnos.« V nadaljevanju intervjuja je še dodal, da »smo preživeli krize tudi po zaslugi pripadnosti delavcev.« Razumel je, da uspeha ne ustvarja sam, ampak skupaj s sodelavci.

Morda, ga je novinar ravno zaradi te njegove 'ljudskosti' po eni strani in nadpovprečnosti po drugi, označil za

»enega najbolj legendarnih in karizmatičnih slovenskih ustvarjalcev inženirjev. Direktor, izumitelj, podjetnik, tovarnar, ki na posebno zlahten, kreativen način piše svetovno zgodovino proizvodnje lesnoobdelovalnih strojev« in ta skoraj enourni pogovor zaključil s pesmijo Vlada Kreslina, Poj mi pesem.

...poj mi pesem o odličnosti, naj priložnosti dobi,

poj mi pesem o povprečnosti in kako se je znebit.«

Ker naju je g. Petelinšek med intervjujem izzval, češ, da bomo na firmi praznovali tudi sto letnico našega direktorja, naj zaključim v tem duhu. Takrat sem dejala, da seveda jo bomo in tako mislim tudi sedaj. To bo praznik dela in znanja, ustvarjanja, vztrajnosti, poštenosti, integritete, predvsem pa poklon našemu Šefu, ki bo, kot je zapisal naš sodelavec, »vedno z nami v naših srcih«.

POLONCA SERNC,
 skrbi za izobraževanje in komunikacijo

Tam nekje je prostor
 za nas,
 prostor miren in tih,
 daleč nekje, čaka na nas.

There's a place for us
 Somewhere a place for us
 Peace and quiet and open air
 Wait for us somewhere

(Zgodba iz zahodne strani)

... je pela
MARTINA LEDINEK NIKIĆ,
 operna pevka

»Moja strast je izdelava mehanizmov, strojništvo v svojem osnovnem smislu. Imeti moraš izjemno veliko izkušenj, da prideš do ustreznih tehničnih rešitev.«

Pavel Ledinek

Objet s smreko, zlit z božansko naravo

V nadaljevanju objavljamo intervju s Pavlom Ledinekom, ki je bil narejen aprila 2019 ob njegovi 80-letnici.

POGOVARJAL SE JE: Igor Ambrožič

01. ČE SE OZRETE NA PREHOJENA DESETLETJA, NA KAJ STE NA POKLICNEM, PODJETNIŠKEM PODROČJU NAJBOLJ PONOSNI?

Ponosen sem na to, da mi je narava dala sposobnost, da sem lahko realiziral ideje, ker sem bil tudi ročno spreten. Kot otrok sem bil zelo radoveden in zvedav,

imel sem srečo, da sem se rodil na dvorišču obrtne delavnice. Moje igrišče je bila delavnica, kjer so delali z lesom. Tam sem začutil svojo privrženost ustvarjanju, vendar ne zgolj na ravni idej, ampak tudi realizacije. Vedno me je zanimala tudi praktična uresničitev ideje.

02. KAJ PA OSEBNO? KAJ REČETE OB TEM, KO SE, POVSEM UPRAVIČENO, POTRKATE PO PRSIH?

Imel sem srečo v času, okolju in prostoru, kjer sem preživel mladost. Bil sem srečen človek, ker sem imel te danosti, talente, kasneje tudi kot športnik. To za mladega človeka veliko pomeni.

03. PA SODELAVCI, POSLOVNI PARTNERJI, NA KAŠEN NAČIN VAM DAJO PRIZNANJE IN KAJ VAM OB TEM NAJVEČ POMENI?

Najbolj mi laska, kadar mi rečejo, da udeležim vse, česar se lotim.

04. VRNIMO SE NA ZAČETEK. IZ ŠTEVILNIH POGOVOROV IN INTERVJUJEV, KI STE JIH IMELI V ZADNJIH LETIH, SE ZDI, DA VAS JE V OTROŠTVU IN DOBI ODRAŠČANJA NAJBOLJ ZAZNAMOVALA PRAGMATIČNA IN ZDRAVORAZUMSKA DRŽA VAŠE MATERE.

Mati je izvirala iz kmečke družine, bila je šolana odvetniška uradnica in je imela bogate življenjske izkušnje; pri vzgoji je bila neizprosna. Oče je bil odsoten zaradi bolezni, tuberkuloze, zato je ona nosila breme celotne družine in nam dala osnovne življenjske napotke. Zahtevala je, da smo se dejansko morali dokazati. Bila je tudi izredno napredna. Takoj zatem, ko mi je pri 16 letih umrl oče, sem dobil mesto tehničnega vodje v delavnici in mati mi je popolnoma zaupala. Seveda, upravljanje financ je zadržala, kar sem razumel, omogočila pa mi je, da sem imel občutek, da lahko ustvarjam. Takratne čase dobro ilustrira naslednja zgodba: kot dijak sem v obrtni delavnici matere, ki je že bila vdova, izdelal stroj, ki je imel velik uspeh. Še danes ga uporabljajo v sodarstvu. Ta prvi stroj je bil tako uspešen, da me je, kot dijaka, navdušil študij strojništva. Ko sem študij končal, sem prišel k materi in ji povedal, da ne bom sodar, za kar sem bil tudi izučen, temveč da želim izdelovati stroje. Prosil sem jo, da mi izroči delavnico, jaz pa

bom njej dajal rento. Takrat me je vprašala, kaj sem jaz. Odgovoril sem, da sem inženir. »In še kaj?« je dejala. Rekel sem, da sem mojster. Odgovorila mi je, da ne ve, ali je to dovolj. Nato sem jo vprašal: »Kaj si pa ti?« Odgovorila mi je po domače: »Jaz sem kšeftsman in tega se moraš ti šele naučiti in se dokazati.« Ko sem rekel, da bi vseeno rad začel in jo prosil, da mi omogoči začetek, je odgovorila: »Dam ti svinjsko kuhinjo.« Mislil, da je bila tukaj izjemna, tvegala je in dala meni – svojemu sinu zgolj svinjsko kuhinjo. Ponudbo sem sprejel in začel trdo delati. To je bilo leta 1967, po diplomu in ona me je ves čas spremljala. Imela je svojo skupino nadzornikov, to so bili stari gospodje iz Tama, ki so odločali pri investicijah. Kasneje mi je pomagala, da sem se v petih letih postavil na lastne noge.

05. ŽE V TISTIH ČASIH JE TOREJ RAZMIŠLJALA POVSEM PODJETNIŠKO? KAJ OD TEGA STE SI NAJBOLJ ZAPOMNILI IN KASNEJE USPEŠNO UPORABLJALI NA VAŠI POTI?

Pomagalo mi je, da sem spoznal, kaj je tveganje. Če tvegaš kot podjetnik, moraš biti v ozadju neko znanje in kilometrina ter poznavanje trga. Kot diplomirani inženir začetnik teh izkušenj nisem imel, mati pa je dobro vedela, da si jih moram pridobiti. Nekako sem to sprejel, kasneje mi je postalo vodilo, da sem tvegati v svojem poslovnem razvoju. Vedno pa na osnovi znanja, ki sem ga imel sam in nikoli tistega, kar so mi svetovali drugi.

06. NA KATEREM PODROČJU PA JE IMEL NAJVEČJI VPLIV VAŠ OČE, KI JE UMRL, KO STE BILI ŠE V DOBI ODRAŠČANJA?

Oče je imel name vpliv s tem, da je spodbujal mojo podjetniško naravnost. Rekel je: »Kar koli boš naredil in prodal, boš meni plačal stroške materiala, vse ostalo pa je tvoje.« Kot dvanajstletnik sem izdeloval pručke. Oče mi je prodal desko, soseda jih je odnesla na tržnico

- ✓ Rojen 30. 4. 1939 v Mariboru.
- ✓ Obiskoval je II. gimnazijo v Mariboru in se po maturi vpisal na študij strojništva na Univerzi v Ljubljani.
- ✓ Med leti 1965 in 66 je služil vojaški rok v Zemuniku pri Zadru.
- ✓ Leta 1958 je na državnem prvenstvu za mlajše mladince v Beogradu osvojil prvo mesto v metu kladiva.

NA ODRU ZA ZMAGOVALCE

- ✓ Leta 1985 je prejel nagrado mesta Maribor Bronasti grb za uspehe, pri razvoju gospodarstva. Za dosežke na področju strojogradnje je prejel številne nagrade in priznanja doma in v tujini. Zveza strojnih inženirjev Slovenije mu je leta 2008 podelila Plaketo za življenjsko delo na področju strojništva.
- ✓ Med leti 1990 do 1992 je bil poslanec v parlamentu RS, kot predstavnik združenega dela.

Poskusi!
Človek veliko
zmore, če je
le dovolj
pogumen.

PAVEL LEDINEK

in prodala, dobiček pa smo si razdelili. Že takrat sem vedel, da je uspešno podjetništvo v ravnotežju med dejavniki izdelave in prodaje. Še danes je naše

podjetje razdeljeno na inženiring, ki ga vodi sin, in na proizvodnjo. Oba dela sta enako pomembna.

»Tisti del, ki ga moraš ustvariti kot inovacijo in patent, ti ne da računalnik. To mora nastati v tebi.«

»Leta 1985 sem šel k šefu takratne partije in mu predlagal, da bi naredili tovarno. Odgovoril mi je, da to ne bo šlo. Predlagal se mu: "Tovariš, kaj pa če bi mi rekli, da bo to zadruga?"«

07. SODARSTVO KOT DRUŽINSKA OBRT VAS NI DOVOLJ PRITEGNILA NA NAČIN, DA BI SE TUDI VI UKVARJALI Z LESOM?

Stroji so mi odprli občutek, da zmorem nekaj ustvariti in da imam izvirne ideje. Bistvo strojništva je, da opazuješ naravo, da poznaš fiziko in zakonitosti ter da se lotiš tistega, kar je izvedljivo, predvsem tistega, kar trg potrebuje. Od tod izvira tudi vsi moji patenti - npr. tehnologija »Rotoles«, kjer smo edini na svetu v ploskovni obdelavi lesa in plastične mase. Naš patent je star skoraj 30 let in zmeraj bolj se dokazuje.

08. KAKO STE PRIŠLI DO ZAMISLI, DA BI KONSTRUIRALI IN IZDELOVALI STROJE ZA LESNO-PREDELOVALNO INDUSTRIJO? VAS JE K TEMU NAVEDEL KAK DOLOČEN DOGODEK, POSEBNA IZKUŠNJA?

Naredil sem stroj, ki smo ga najprej imeli doma v delavnici. Na Pobrežju je bila tovarna sodov, ki ni imela stroja, zato smo jim ga posodili. Ko so ga vrnil, so mi za vsak dan plačali najem, v današnji vrednosti okoli 100 €. Takrat sem bil še šolar in to je bil izjemen uspeh. Ko sem študiral, sem kot študent projektiral stroje za sodarstvo in opremljal lesne obrate.

09. JE BILO V ČASIH OBRTNIH DELAVNIC, KO JE BILO ŠTEVILO ZAPOSLENIH OMEJENO NA PET, TEŽKO NAJTI STROKOVNJAKE, MOJSTRE, KI BI BILI ZADOVOLJNI V MAJHNEM KOLEKTIVU? NA DRUGI STRANI SO IMELI MOŽNOST ZAPOSILITVE V TOVARNAH LESNO-PREDELOVALNE INDUSTRIJE, KI JE BILA NEKOČ V SLOVENIJI ZELO RAZVITA.

Moram priznati, da je bil moj vir kadrov predvsem TAM, od koder sem imel od začetka starejše, honorarne delavce, kasneje pa so prišli redno delat k meni, ker sem jim dal dvojno plačo. Kot obrtnik sem lahko zaposloval pet ljudi. S pomočjo prijateljev je bilo čez nekaj časa na dvorišču že enajst obrti, vsaka

je imela pet zaposlenih. Država in davkarija sta bili zadovoljni in mi smo lahko ustvarjali.

10. TOREJ SE JE TREBA PRILAGODITI?

Prilagodit se je treba okolju. Jaz nisem šel takrat spreminjat sistema in se nisem obremenjeval, da me sistem omejuje, ampak sem bil mojster za to, da sem ugotovil, kdaj so se vrata priprla, da sem »zlezel skozi«. Pa naj gre za zakonodajo ali možnosti, ki so bile na takratnem trgu.

11. SE ŠE SPOMNITE, KOMU IN KAM STE PRODALI PRVI VEČJI STROJ? MORDA ŠE DELUJE?

V Avstriji in nekdanji Jugoslaviji se še najdejo moji stroji, stari po petdeset let in vsi še delujejo. Prvi stroj se mi je, žal, izgubil. Objavili bomo risbo stroja, da najdemo lastnika in mu ponudimo zamenjavo stroja s sodobnim, starega pa želimo razstaviti v svoji avli. Prvi stroji so bili tisti, ki so nadomestili težko fizično delo. Tesarska in sodarska sekira je bila zelo težka, stroj pa je bil prava poezija, saj je naredil desetkrat več. Lepše je naredil to, kar so kupci potrebovali. Osnova mojega uspeha je, da sem poznal stroko in njene težave. Nisem bil zgolj menedžer, ker si v tistih časih moral biti vse v eni osebi.

12. KAM STE PRODALI ZADNJI VELIK, KOMPLEKSEN STROJ?

Pred nekaj tedni smo v Francijo prodali najsodobnejši stroj s CNC-krmiljenjem, stroj za obdelavo parabol pri sodih. Gre za večje sode, od pet do deset tisočlitrške, ki so različnih oblik. Narišeš si ga na panelu, vstaviš mere in stroj izdela elemente po matematičnih zakonitostih. Tako dobimo te izjemne oblike sode. Zaradi nostalgije do sodarstva in sodov sem pred leti v podjetju ustanovil en oddelek treh oseb, ki se ukvarja s sodarskimi stroji in razvojem. Uspelo nam je, da smo prišli v svetovni vrh, ker poznamo težave sodarjev in jim prisluhnemo. Lahko smo

enakovreden sogovornik tudi najbolj zahtevnim sodarjem po svetu.

13. TOREJ VAS JE POT PELJALA OD SODOV DO SODOV ...

Trenutno sodarstvo mesečno predstavlja med milijonom in dvema evrov realizacije. Pomembno pa je tudi zato, ker si ustvarjaš neko bogatost podjetja, ki ni odvisna samo od količin, ampak tudi od pestrosti ponujenega programa.

»Ponosen sem, da ideje udejanjava skupaj s sinom Gregorjem ter da imamo v družini že tudi vnuke, bodoče inženirje. Ti bodo nekoč prevzeli podjetja Ledinek, ki so v dobrih in slabih časih na trgu že več kot 50 let.«

(Utrinki, maj 2019)

14. KDAJ STE SE ZAČELI INTENZIVNO USMERJATI NA TRGE IZVEN SLOVENIJE?

To je bilo kar hitro – že kot obrtnik sem ugotovil, da vseh načrtov na ta način ne bom mogel uresničiti in da bom potreboval večjo skupino. Želel sem dati duška svojim idejam in leta 1972 sva se s sodelavcem peljala iz Maribora s Pajkove ulice, kjer smo imeli našo prvo delavnico, mimo Hoč in sem mu rekel: »Glej Štefan, tukaj bi bilo pa krasno, tu bomo pa mi postavili tovarno.« Kasneje sem srečal kolege, ki so delali na inštitutih za načrtovanje in jim predlagal, naj naredijo obrtno cono v Hočah. Leta 1985 sem šel k šefu takratne partije in mu predlagal, da bi naredili tovarno. Odgovoril mi je, da to ne bo šlo. Predlagal se mu: »Tovariš, kaj pa če bi mi rekli, da bo to zadruga?« Tudi oni so že imeli neko razvojno vizijo, kljub takratnemu času socialističnega sistema. Pozitivno so razmišljali in mesto Maribor je poslalo delegacijo predsedniku takratne slovenske vlade Šinigoju, ki je odločitev prepustil organom Zveze komunistov. Z njihove seje je prišel sklep, da naredimo tovarno. Takrat je zmagala zdrava pamet in leta 1986 smo postavili tovarno, bilo nas je deset obrtnikov, žal pa je startala v največjo krizo in tranzicijo. Kljub temu smo investicijo odplačali do leta 1990, zatem pa jo je zagrabil vrtinec tranzicije, iz katerega se je leta 1997 izvila s prisilno poravnavo. Od takrat delujemo normalno in plačujemo vse davke. Sedem let je bilo res grozljivih. Bila pa je to obenem odlična šola, saj smo v tistih težavah podjetniško zoreli. Že kot obrtnik sem leta 1974 s Slovenijalesom razstavljaval v Milanu. Svetovni trg je bil tisti, ki je dal zeleno luč mojemu programu in zagon uspešnosti. Od takrat smo vsa leta prisotni na sejnih, izmenoma v Milanu in Hannoveru. Vedeli smo, da se moramo nekako prebiti. Seveda nam »jugo imidž« ni bil v korist, vendar smo se počasi začeli prebijati na avstrijski in nemški trg. Kupci so nam pomagali oblikovati programe in nam

svetovali, v kateri smeri bi želeli rešitve. Temu smo sledili in danes imamo najširši program na svetu – na področju razvoja smo v zadnjih dvajsetih letih naredili več kot vsa evropska industrija skupaj. Za našo lastno strojogradnjo imamo že tristo tisoč identov (različnih strojnih elementov, delov in komponent), ki smo jih razvili v tem času in iz katerih danes sestavljamo stroje in napredne tehnološke linije. Vse so računalniško vodene z vizualizacijo. Prodajamo jih po vsem svetu – v Francijo, Avstralijo, Novo Zelandijo, na Norveško, Kitajsko. Ne želimo pa ustvarjati nekakšne fame. Po značaju sem se vedno imel za »outsiderja«, že pri športu in če se malce pošalim: kot outsider imaš veliko prednost, ker te nihče ne graja, če ne gre tako gladko, kot če si favorit.

15. NAJDETE NA TRGU DELOVNE SILE DANES DOVOLJ STROKOVNJAKOV, NA KATERE LAHKO RAČUNATE PRI RAZVOJU PODJETJA?

Strokovnjakov si seveda želimo, na koncu pa vedno znova ugotovimo, da so to lahko tudi čisto preprosti ljudje – ključavničarji, elektrotehniki, inženirji. V vseh poklicih poznamo elito, po drugi strani pa odlična izobrazba ni vedno merilo uspešnosti. Preprosti Pohorci so pri nas vodje projektov v Avstraliji, kjer bi morali imeti vrhunskega inženirja. Mi pa imamo tam fanta, ki to spleje z našo ustrežno podporo. Seveda morajo znati jezike – angleščina je vse bolj prisotna in to je osnova. Zelo nam primanjkuje dotoka mladih ljudi, iz katerih bi izluščili prihodnjo strokovno in upravljavsko elito, ki jo bo naše podjetje v prihodnosti potrebovalo. Naredili smo tudi šolske delavnice, čakamo še na zakonodajo o vajeništvu in mlade ljudi, ki bi našo stroko prepoznali kot poklicni in razvojni izziv. Danes recimo rokodelci ni več tisti manualni rokodelci. Vsak ima pri sebi računalnik, vsak mora poznati osnove teorije in

se mora došolati. Velike razlike med inženirjem in ključavničarjem izginjajo. Funkciji nekdanjega vajenca in višje izobraženega delavca se prepletata. Obe sta napredovali s pomočjo sodobne tehnike. Ko se srečata, lahko pride do ustvarjalne simbioze, ki potem omogoča rezultate, kot so naši vrhunski stroji.

Mi smo se lotili strojev za obdelavo masivnega lesa. Včasih je bila lesena hiša nekaj manjvrednega, danes pa pomeni prestiž. Predvsem zato, ker znamo danes tehnično zelo dovršeno oblikovati les. S tem so se izjemno povečale

tehnične zmožnosti gradnje različnih objektov. Tehnika nam omogoča, da se les zlepi ter obdelava in s tem mu damo dodatno trdnost. Danes gradijo večnadstropne hiše iz križno lepljenih plošč, pri proizvodnji katerih so naši stroji vodilni na svetu.

»Moj učitelj podjetništva je bil dr. Sirc, ki mi je enkrat v času tranzicije, ko smo bili čisto na tleh in smo vse izgubili, rekel: 'Kot podjetje ste klinično mrtvi. Vprašanje je zgolj, kako je z vajino inovacijsko žerjavico. Je še mogoče kaj razpihati?' «

Primož Kozmus, Aleša in Pavel Ledinek, leto 2008.

16. BI SE VI SAMI, ČE BI IMELI MOŽNOST, PONOVO ODLOČILI ZA ŠTUDIJ STROJNIŠTVA?

Da. In spet v kombinaciji z lesom. Les mi je res zelo prijeten material. Ko grem obiskat Sgermovo smreko na Ribnico na Pohorje, imam občutek, ko jo objamem, da sem se zvil z božansko naravo.

17. TUDI V LETU, KO PRAZNUJETE OSEMDESET LET, STE TESNO VPETI V DELOVANJE PODJETJA. KATERA PODROČJA SO NAJBOLJ »VAŠA«, KJE STE NEPOGREŠLJIVI, KJE SE NAJBOLJE ZNAJDETE – V RAZVOJU, PRI KONSTRUIRANJU, ORGANIZACIJI DELOVNIH PROCESOV ALI PRI PRODAJI?

Moja strast je izdelava mehanizmov, strojništvo v svojem osnovnem smislu. Imeti moraš izjemno veliko izkušenj, da prideš do ustreznih tehničnih rešitev. Načrtovanje celotnih strojnih linij je stvar inženirjev, ki delajo za računalniki. Izdelava in rešitev posameznega osnovnega mehanizma pa sta zelo zahtevni zadevi, ker zahtevata dolgoletne izkušnje. To me najbolj pritegne in v letih, ki jih še imam pred sabo, bom naredil vse, da vsako leto dobimo v svoje obrate skupino mladih ljudi. Veliko se nas bo kmalu upokojilo in treba bo premostiti generacijo. V takem podjetju, kot je naše, je stalno šolanje nujno za preživetje. Vse bomo naredili, da bomo štipendirali že srednješolce in nato inženirje, da bodo stopili skozi naša vrata in začutili lepoto tega ustvarjalnega poklica.

18. Z DRUŽINSKIMI ČLANI, VAŠ SIN GREGOR JE DIREKTOR PODJETJA LEDINEK ENGINEERING D. O. O., V PODJETJU STA ZAPOSLENA TUDI VAŠA HČERKA

IN NJEN PARTNER, IN DRUGIMI SODELAVCI DANES VODITE PODJETJE Z VEČ KOT DVESTO ZAPOSLENIMI. KAJ BI SVETOVALI MLADIM, MANJŠIM PROIZVODNIM PODJETJEM, KAKO DO RAZVOJNEGA IN EKONOMSKEGA PREBOJA?

Treba je opazovati, česa manjka na trgu! Kaj bi bilo zanimivo, kaj bi bilo drugačno in kaj bi bilo potrebno za trg, ki je vedno pripravljen sprejeti nekaj novega? Začeti je treba tam, kjer je morda sprva manjši zaslužek in delati previdnejše korake. Kot obrtnik sem začel v svinjski kuhinji svoje matere, kjer sem imel eno stružnico, ki mi jo je v Avstriji kupil stric. Objavil sem oglas, da stružim. Seveda me nihče ni poznal. Nakar pride moj sošolec, ki je delal na spomeniškem varstvu in mi reče, da potrebujejo snegobrane na Sodnem stolpu na Lentu. Delo sem sprejel in ti snegobrani v obliki srčkov, ki so ovekovečeni na številnih fotografijah z Lenta, so moje prvo delo kot inženirja. Treba je sprejeti vsako delo, da bo mlad podjetnik pozneje gradil dalje. Potrebujemo vmesne postaje, saj pot do cilja nikdar ni ravna, ampak običajno zelo vijugasta. Danes,

ko grem s prijateljem, ki mi je pomagal pri oblikovanju teh snegobranov, na tržnico in pogledava Sodni stolp, si zadovoljna rečeva: »Tudi na tržnici ob Dravi imava svoj spomenik!«

In nikoli ne recimo: »Jaz tega ne delam!« Poskusi! Človek veliko zmore, če je le dovolj pogumen. Umetnost podjetništva je najti ravnotežje med pogumom, previdnostjo, izkušnjami in ustvarjalnostjo. Treba pa je imeti tudi nekaj sreče, da najdeš pravo stvar na pravem mestu in ob pravem času. Jaz trdim, da je mladina preveč resignirana in odvisna od interneta. Jaz sem se računalniku izognil, ker mi moj računalnik s predstavami v glavi še kar dobro deluje. Tisti del, ki ga moraš ustvariti kot inovacijo in patent, ti ne da računalnik. To mora nastati v tebi. Smo eno redkih podjetij, če ne celo edino v Sloveniji, kjer smo od patentov in inovacij takoj prešli v trženje. To je poseben privilegij in sreča – to, da je prototip tudi zadovoljil kupca. Imeli smo znanje, da smo vedeli, kaj in koliko zmoremo.

19. ZA KONEC – KAJ BI BIL VAŠ POZIV MLADIM?

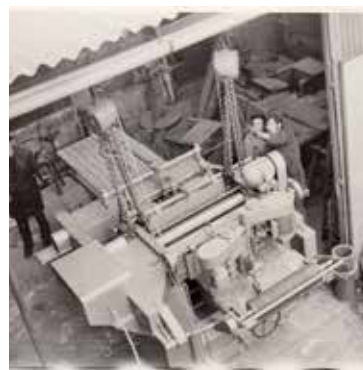
Moj poziv mladim je: »Poslušajte starejše!« Vem, da sta sodobni razvoj tehnologije in ekonomski liberalizem šla na področja, ki jim jaz nikoli več ne bom mogel slediti. Moji učitelji so bili stari gospodje, mizarji, mojstri iz tovarn. Moj učitelj podjetništva je bil dr. Sirc, ki mi je enkrat v času tranzicije, ko smo bili čisto na tleh in smo vse izgubili, rekel: »Kot podjetje ste klinično mrtvi. Vprašanje je zgolj, kako je z vajino inovacijsko žerjavico. Je še mogoče kaj razpihati?« To, da smo se izvlekli iz praktično mrtve firme, ne morejo rešiti mišice, napor, ampak pravi prijemi, ki ustvarijo zaupanje na trgu tudi v največjih krizah. Trg nam tudi takrat, ko so bili slabi časi, ni obrnil hrbta. Naše banke nam takrat niso dvigovale niti telefonov, mi pa smo kljub vsemu preživeli in se razvili v svetovno podjetje.

Zgodovina podjetja

**3 GENERACIJE LEDINEK
1943**

**V DELAVNICI NA
PAJKOVI ULICI**

**NAKLADANJE
STROJA**

Poznavanje zgodovine nam omogoča razumevanje sedanosti in 'videnje' prihodnosti.

Danes blagovno znamko Ledinek soustvarjajo štiri podjetja:

LEDINEK ENGINEERING, ki se ukvarja s prodajo in montažo opreme, **LESTRO LEDINEK**, ki se v prvi vrsti ukvarja z izdelavo polizdelkov, obe podjetji se na-

hajata v Hočah ter **LMA** iz avstrijskega Pliberka, in **Ledinek-Tec Vertriebs** v Nemčiji, ki se ukvarjata s prodajo.

Seveda pa sega ime Ledinek, kot blagovna znamka v samo leto 1967, ko je Pavel Ledinek, univ. dipl. ing. stroj. ustanovil obrt ter pričel s strojogradnjo. In tudi ta obrt ni bila na

novo ustanovljena, ampak je zrastle iz sodarske obrti, ki je bila dejavnost družine Ledinek še vsaj treh generacij nazaj. Prvi zapisi o obstoju sodarstva segajo v sredino 19. stoletja, ko je Paul Ledinek prijavil sodarsko obrt leta 1875 in je bila vpisana v Obrtni register za proste in rokodelske dejavnosti 1866 – 1883, pod številko 737: 'Binderei' na Müllgasse, današnja Mlinska ulica v Mariboru.

Hišo na Pajkovi ulici 6, je leta 1907 zgradil Johann Spes, takrat se je ulica imenovala Waldgasse. Leta 1908 je postal lastnik hiše in pripadajočega zemljišča Paul Ledinek, sin sodarja iz Mlinske ulice in stari oče lastnika današnje tovarne lesnoobdelovalnih strojev, ki je leta 1910 pri takratnih oblasteh prijavil gradnjo gospodarskega objekta ob stanovanjski hiši.

Sodarska obrt je na Pajkovi ulici žive-la vse do že omenjenega leta 1967, ko je Pavel Ledinek, univ. dipl. ing., lastnik in direktor začel z izdelovanjem lesnoobdelovalnih strojev.

Prvi stroji iz obrtne delavnice Pavel Ledinek so bili manjši dvostranski in kombinirani skobeljni stroji 'kombinirke' za potrebe mizarstev po Sloveniji in čez mejo na Hrvaškem. Z razvojem strojev se je trg razširil tudi na širše področje nekdanje Jugoslavije, za katerega so se izdelovali predvsem stroji za izdelavo parketa 'parketarice' in štiristranski skobeljni stroji P16.

S sodarstvom se je ukvarjalo več generacij družine Ledinek.

**SKOBELJNI STROJ
TRAMLES
1987**

**USTANOVNI IN DOLGOLETNI
ČLAN OOOZ MB**

**PROIZVODNJA SE JE
USMERILA NA ZAHODNI TRG**

»Dobiček je kategorija, ki ti sicer pripada, ko ga firma ustvari, vendar, če si pameten, ga pustiš v firmi, ga vrneš nazaj, da bi jutri bil še močnejši, ti in firma.«

OTVORITEV TOVARNE V HOČAH 1986

DOGODEK JE ODMEVAL PO CELI JUGOSLAVIJI

LJUBITELJ IN PODPORNİK ŠAHA

Pavel Ledinek se takole spominja svojih začetkov:

»Ker je bila ponudba materiala omejena in zaradi visokih cen, sem odpadno pločevino, ki smo jo potrebovali za izdelavo ogrodij strojev nabavljali v ladjedelnicah, predvsem Uljanik Pula, ki so razpolagale z velikimi količinami odpadne pločevine. Pogoji, da si ta material lahko kupil je bil, da si ga moral ročno naložiti na kamion, to kar se je dalo ročno natovoriti se je štelo za odpad. Zato sem jemal s seboj sodelavca, ki je bil fizično izredno močan, skupaj sva lahko naložila tudi do 400 kg težke kose. Cena je bila približno 1/3 cene novega materiala in ladijska pločevina je bila boljše kvalitete, pod takimi pogoji smo lahko konkurirali na trgu. Danes surovino nabavljamo predvsem v avstrijskih železarnah. Doma tudi ni bilo specialnih delov za stroje, npr. ležaji FAG, ki jih je bilo potrebno uvažati. Tedensko se je bilo potrebno voziti v Avstrijo, kar je bilo povezano s carinskimi omejitvami in takšne situacije smo nemalokrat reševali pragmatično, obrtniško.«

Preko izvoznih podjetij so se Ledinkovi stroji začeli izvažati tudi v države srednje Evrope in leta 1976 je Pavel Ledinek z enim sodelavcem inženirjem, kot obrtnik prvič razstavljal svoje stroje na mednarodnem sejmu gozdarstva in lesne industrije INTERBIMAL v Milanu ter naslednje leto na LIGNI v Hannoveru. Od tedaj Ledinek redno razstavlja na svetovnih sejmih od ZDA do Japonske.

Prvi večji projekt v tujini pa je bil izdelan za investitorja iz Švice leta 1989, kamor je bila dobavljena računalniško krmiljena linija za izdelavo lepljenih nosilcev in profilnih elementov za vidna ostrešja. Ta oprema je že bila izdelana v novi tovarni v Hoča, kjer je bila leta 1986 ustanovljena zasebna Obrtna zadruga Lestro, v kateri je svoje delo

V družinskih podjetjih se prepletata dva sveta: družinski in poslovni. Podjetje je v bistvu celotno življenje, saj lastnik, podjetnik v njem pusti svoje srce.

Pavel Ledinek je svoje sanje udejanil ob neomajni podpori in požrtvovalnosti svoje žene, v privatnem in poslovnem življenju.

združevalo 10 obrtnikov, ki so po takratni zakonodaji lahko imeli zaposlenih vsak po deset ljudi.

»Kasneje, v času krize so eni odstopili, drugi so vztrajali do svoje upokojitve. Tesna sodelavca na katere sem se zmeraj lahko zanesel sta bila Ivan Zupančič, njegov sin sedaj nadaljuje dejavnost na Pajkovi in je naš kooperant in moj svak Branko Godec, ki je imel in vodil obrat za Avtogeno varjenje in razrez v Hoča.«

Otvoritev prve privatne tovarne je odmevala po vsej Jugoslaviji, kasneje, leta 1988 je prišel na obisk tudi takratni predsednik predsedstva Jugoslavije Branko Mikulić. Novo tovarno si je

prišel ogledat tudi takratni ameriški konzul iz Zagreba in nekateri ministri iz takratne Sovjetske zveze. Iskali so odgovor, kako pospešiti in preobraziti socialistično ekonomijo.

Na otvoritvi 16. oktobra 1986 je nastopal tudi mladinski pevski zbor pod dirigentom Brankom Rajštrom, v katerem je takrat pela tudi najmlajša hčerka Pavla Ledineka, Martina Ledinek.

1. 7. 1991 se je Obrtna zadruga Lestro preoblikovala v podjetje Lestro-Ledinek, ki je danes družba z omejeno odgovornostjo. Leta 1992 je bilo na prostoru nekdanjega Atmosu ustanovljeno podjetje, ki se danes imenuje Ledinek Engineering d.o.o., ki se je bolj ukvarjal s projektiranjem in razvojem, Lestro pa s proizvodnjo.

Prve prodaje na svetovnih tržiščih so bile v Združenih državah Amerike ter Indoneziji in Maleziji, kasneje tudi Čile, kamor so se v začetku devetdesetih let začeli prodajati stroji Rotoles.

Tehnologija Rotoles je inovativna tehnika skobljanja, pri kateri se ne uporabljajo več klasične skobeljne glave z noži, ampak so v obod rotorja vgrajene rezalne ploščice, ki površino, lahko tudi zelo tanko poskobljajo zelo gladko in enakomerno. Rotoles tehnologija je bila nagrajena na sejmu IWF v Atlanti, ZDA, z najvišjim priznanjem za inovacijo na področju obdelave lesa. Na osnovi sistema Rotoles je l. 1995 nastal tudi stroj za obdelavo plastičnih mas Rotoplast. Rotoles je zaščiten s svetovnim patentom, ta tehnologija je predstavljena v nemškem strokovnem učbeniku Taschenbuch der Holztechnik.

Ob razpadu Jugoslavije je podjetje čez noč izgubilo tržišče in prodajo je bilo nujno potrebno usmeriti na zahodne trge. Za potrebe trženja v tujini je bilo leta 1992 ustanovljeno podjetje Ledinek Maschinen und Anlagen GmbH, ki je prevzelo tudi nabavo reprodukcijskega materiala.

Otvoritev pisarne v Moskvi leta 2008.

PROTOTIP ROTOLES

NAGRADA CHALLENGER, ATLANTA ZDA 1994

PRAZNOVANJA PODJETJA

Martina Ledinek Nikić nastopa kot solistka ali članica skupine na dogodkih in praznovanjih v okviru podjetja.

ROTOPLAST 2007

"POTREBNI SO PRAVI PRIJEMI, KI USTVARJAJO ZAUPANJE NA TRGU!"

PRVA NAGRADA ZA STISKALNICO X PRESS

Obdobje tranzicije je bilo za podjetja izredno težka preizkušnja, in zahvaljujoč visoki kakovosti inovativnih izdelkov, ki so lahko zadostili potrebam kupcev predvsem v tujini, je proizvodnja Ledinekovih strojev prebrodila krizo in se ob tuji konkurenci utrdila na tržišču. Leta 1996 je bilo v Nemčiji ustanovljeno podjetje Ledinek-Tec za distribucijo na nemškem trgu, ki ga danes vodi Ingo Möck.

»Od leta 1996 obstaja tudi Ledinek Nemčija. V tistem času Slovenija še ni bila članica EU in tudi od evra so bili še precej daleč. Po ustanovitvi podjetja v Nemčiji je postalo sklepanje poslov za stranke v Zahodni Evropi enostavnejše, brez carinskih in davčnih formalnosti. Vse do danes pa je za stranke iz dežel Beneluksa, Nemčije ter Francije pomemben dejavnik bližina. Uspehi kažejo, da je bila ustanovitev podjetja za pomoč pri prodaji na že omenjenih tržiščih prava odločitev. Osebni stiki s strankami so že skozi vsa leta pomemben doprinos

in uspeh nemške podružnice.«

Leta 1999 se je zaključila prisilna poravnava in od takrat se je firma začela vzpenjati po strmi poti razvoja. Ledinek je začel razvijati in uspešno tržiti tehnološke linije za konstrukcijski lepljen les, prodaja pa se je razširila na svetovne trge. Po letu 2000 se je stopnjevalo zanimanje za Ledinekovo opremo na skandinavskem trgu, predvsem na Švedsko in Finsko so se sprva prodajali posamezni skobeljni stroji in tudi prvi Kontizink, patentirana tehnologija za izdelavo dolžinskega spoja, je bil izdelan za švedskega kupca, od lanskega leta imamo prvo linijo tudi na Norveškem. Leta 2007 je podjetje pridobilo nekaj evropskih sredstev za nabavo moderne strojne opreme in potrebno je poudariti, da je Pavel Ledinek nenehoma vlagal sredstva v razvoj podjetja in s tem tudi v nabavo novih, sodobnih obdelovalnih strojev.

Olga Osinova, vodja Predstavništva Ledinek v Moskvi: »Spominjam se svečane otvoritve Predstavništva Le-

Pavel Ledinek se je najbolje počutil med svojimi ljudmi.

dinek v Moskvi, maja 2008. Imeli smo lepo spomladansko vreme, prišli so predstavniki tiska, prvi gostje. Čudovito praznovanje na ladjici, vsi v pričakovanju najboljših dni! Od takrat se v moskovski pisarni srečujemo s svojimi strankami, pri nas lahko dobijo večino informacij o naši opremi in o projektih, lahko jim ponudimo večino odgovorov v zvezi z najsodobnejšo tehnologijo na področju obdelave lesa, kar je za investitorje zelo pomembno. Stranke vedo, da bodo pri nas dobile vso potrebno podporo.«

Nekako v tem času se je razmahnila tudi prodaja kompletnih tehnoloških linij, ki vključujejo visoko produktivne stroje in vso potrebno mehanizacijo. Sprva za nemško in avstrijsko tržišče, nato pa je bila prodana tudi prva linija za izdelavo ukrivljenih lepljenih nosilcev na Švedsko. Sledil je prodor na svetovne trge in razvoj tehnologije za izdelavo križno lepljenega lesa (CLT). Prva takšna linija je bila postavljena v Latviji leta 2014, projekt Cross Timber.

»Na sejnih naredim stojo na glavi, ker je to zaščitna znamka naše firme. Naj se ve, kdo je kdo.«

SEJEM LIGNA

NOVA MONTAŽNA HALA 2018

INOVATIVNOST, MOČ, VZDRŽLJIVOST

PAVEL LEDINEK

30.4.1939 - 31.12.2020

...IN GREM V NEDELJO ČEZ TRAVNIKE IN POTOKE
GLEDAT SVOJO FIRMO, KOT KMET, KI GRE GLEDAT SVOJA POLJA....

ŠPORTNIK + INŽENIR + OBRтник + INOVATOR + PODJETNIK + IZUMITELJ + VIZIONAR + FILOZOF + FILANTROP

S Pavlom Ledinekom
branža izgublja pionirja
in izjemnega podjetnika.

GEBHARD DÜNSER, MM

Bil je izreden človek
s številnimi talenti,
pogrešali ga bomo.

PETE KRONA, SMARTLAM

... bil je vrhunski,
inovativen podjetnik,
ki je s svojimi stroji
napovedoval prihodnost,
pritegoval pozornost in
nas navduševal.

HANS BINDER,
BINDERHOLZ GRUPPE

Prihodnost je odvisna
od tega, kar počnemo
v sedanjosti. Pavel,
hvala ti za opravljeno
delo. Ne bomo tožili,
ker si odšel, hvaležni
ostajamo, ker si bil.
Ostaja pa le naša
iskrena beseda: hvala
ti in počivaj v miru.

DR. ALOJZ KRIŽMAN,
VEČER 9.1.2021

Bil je izjemna oseba,
poln tehničnih idej in
vizij in tudi osebno sem
ga vedno doživljal kot
zelo prijetnega človeka.
Vesel sem, da sem ga
poznal.

RALPH KIRST,
TRAGENDER HOLZLEIMBAU

V Holzkurierju so ga
označili za "res velikega".

Spoštovali smo ga
zaradi njegovega
izjemnega dela.
Zmeraj se ga
bomo spominjali
kot čudovitega,
predanega prijatelja...
s pretanjenim
občutkom za humor.

SCHEUCH LIGNO GMBH

Zdaj je tam, kjer ni
več potrebno delati,
ne izumljati, pač pa se
čuditi in zreti v večno
dobroto.

DR. IVAN J. ŠTUHEC,
DRUŽINA 24.1.2021

Veliki inženir je
zapustil oder.

INGO MÖCK, LEDINEK-TECH

Pavel Ledinek je bil
velikan svoje ere, zvezda
vodnica na svojem
področju, vizionar
gospodarstva in
podjetniškega razmišljanja
nasploh, od katerega
smo se generacije
učile. Bogastvo svojega
znanja in izkušenj je
nesebično širil daleč
naokrog in se tudi na
tak način neizbrisno
zapisal v narodov
spomin, še posebej pa
njegovo gospodarstvo
in preštevilne družine,
katerim je rezal kruh.
Klanjamo se veličini
njegovega dela in ga bomo
tudi preko osebnega dotika
ohranili v najzlahtnejšem
in najplemenitejšem
spominu. Srečni smo, ker
je dediščina njegovega
znanja obrodila sadove, ki
bodo živeli še v mnogih
rodovih.

PROF. DR. ZVONKA
ZUPANIČ SLAVEC, DR.MED.